ΕΣΒΗΣΕ Η «ΜΗΔΕΙΑ», Η «ΝΟΡΜΑ» ΚΑΙ Η «ΤΟΣΚΑ»

Σώπασε ἀπρόσμενα ἡ θρυλική φωνή τῆς Μαρίας Κάλλας

ΠΕΘΑΝΕ ΑΠΟ ΚΑΡΔΙΑΚΗ ΠΡΟΣΒΟΛΗ, ΣΕ ΗΛΙΚΙΑ 53 ΕΤΩΝ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

Η ΘΡΥΙΚΗ φωνή τῆς Μαρίας Κάλλας, αὐτή πού γιά χρόνια δονοῦσε τούς θόλους τῶν μεγαλύτερων λυρικῶν θεάτρων καί μαζί, τούς φίλους τῆς ὄπερας ὅλου τοῦ κόσμου, σώπασε γιά πάντα: Ἡ ντίβα πέθανε ξαφνικά χθές στό Παρίσι, ἀπό καρδιακή προσβολή, στά 53 της χρόνια.

Ἡ «Μήδεια», ἡ «Νόρμα», ἡ «Τόσκα», σώπασαν κι αὐτές ἄλλη μιά φορά...

Γεννημένη στίς 2 Δεκεμβρίου 1923 στή Νέα Ὑόρκη ἀπό Ἕλληνες ἐγκατεστημένους ἐκεῖ, ἡ Μαρία Καλογεροπούλου (ὅπως ἦταν τό πραγματικό της ὄνομα), ἔδειξε τόσο γρήγορα τά δείγματα τοῦ μουσικοῦ της φαινομένου, ὥστε οἱ γονεῖς της, (ὁ πατέρας ἦταν εὔπορος φαρμακοποιός), τῆς ἔδωσαν τά πρῶτα μαθήματα τραγουδιοῦ, στά ὀκτώ της χρόνια.

Ἡ διάλυση τῆς οἰκογενείας τῆς Κάλλας, ἀποτέλεσε τήν ἀφορμή γιά τήν ἐπιστροφή της στήν Ἑλλάδα, τό 1936, ὅπου παρακολούθησε μαθήματα στό Ἐθνικό Ὠδεῖο καί στό Ὠδεῖο Ἀθηνῶν, μέ καθηγήτρια τήν διάσημη Ἱσπανίδα τραγουδίστρια Ἐλβίρα ντέ Ἰντάλγκο. Καί τήν χρονιά, πού ὁ Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος ἄνοιγε τά μαῦρο φτερά του στήν Εὐρώπη, ἡ νεαρή σοπράνο ἄνοιγε τά δικά της φτερά στήν χορωδία τῆς Λυρικῆς Σκηνῆς.

Δυό μόνο χρόνια χρειάστηκαν γιά νά λάμψει μέσα ἀπό τό πλῆθος τῶν χορωδῶν ἡ μουσική ἰδιοφυΐα τῆς Κάλλας. Καί τό 1942 ἐμφανίζεται, σάν πρωταγωνίστρια πιά, στήν «Καβαλλερία», γιά νά ἐπακολουθήσουν στό ἴδιο θέατρο, τήν Λυρική, μέσα στήν ἐπόμενη τριετία (1942 — 45) καί ἄλλοι βασικοί ρόλοι, ὅπως στόν «Φιντέλιο», στήν «Νύχτα στήν Βενετία» καί ἄλλα ἔργα.

Μέ τό τέλος τοῦ Πολέμου ἀνοίγουν καί οἱ ὁρίζοντες γιά τήν Κάλλας. Φεύγει τό 1945 γιά τήν Ἀμερική. ἀλλά τίς πρῶτες μεγάλες ἐπιτυχίες τίς ἔχει σέ λίγα χρόνια στήν ἴδια τήν πατρίδα τοῦ μελοδράματος, τήν Ἰταλία. Ἔτσι, μετά τήν Βερόνα, ἐμφανίζεται στό Μιλάνο τό 1947 καί ὁ διάσημος διευθυντής ὀρχήστρας τῆς ὄπερας Τούλιο Σεραφίν, ἐντυπωσιασμένος ἀπό τίς φωνητικές της δυνατότητες καί τήν ἀπίστευτη μνήμη της ἀναλαμβάνει νά τήν διδάξει τούς πιό μεγάλους ρόλους ὑψιφώνου. Καί ἡ ὄπερα ἀποκτᾶ τήν «Πρίμα - Ντόνα τοῦ 20οῦ αἰώνα»...

Ἡ Μαρία Κάλλας, πέρυσι στή Χαλκιδική, κεφάτη καί χαμογελαστή

ΑΝ Η ΦΩΝΗ καί ἡ ὑποκριτική τῆς Κάλλας τήν ὤθοῦν στήν κορυφή, ἐμπόδιο στέκει ἡ σωματική της δυσμορφία. (Ἀπό τά 15 χρόνια της ζύγιζε 90 κιλά καί στά 20 της ἔφτασε τά 105).

Ἡ Σκάλα τοῦ Μιλάνου τῆς ἀρνεῖται ὁρισμένους ρόλους, καί ἡ ὑψίφωνος ἀρχίζει νέο ἀγῶνα, μέ στόχο τήν ἴδια τήν σωματική της κατάσταση. Ὁ ἀγώνας κορυφώνεται τό 1954, ὅταν ὕστερα ἀπό τήν ἐφαρμογή ἐξαντλητικοῦ προγράμματος, ἡ ντίβα χάνει 30 κιλά μέσα σέ δυό μῆνες. Κερδίζει τό σῶμα, πού τίς ἐπιτρέπει νά ἑρμηνεύσει αἰσθητικά ὅλους τούς ρόλους τοῦ «μπελκάντο», ἀλλά χάνει τήν ὑγεία της...

Στήν διμέτωπη προσπάθεια ἡ Μαρία Κάλλας ἔχει τήν συμπαράσταση τοῦ Τζιάν Μπαττίστα Μενεγκίνι, ἑνός «μελομανοῦς» Ἰταλοῦ βιομηχάνου, πού ἀπό τό 1948 εἶχε γίνει σύζυγός της καί συγχρόνως ἰμπρεσάριός της. Μέ τήν βοήθειά του ἡ φωνή της λάμπει καί κερδίζει τήν παγκόσμια ἀναγνώριση, καί τόν μέχρι παραληρήματος θαυμασμό στό κοινό τῶν μελοδραματικῶν θεάτρων Εὐρώπης καί Ἀμερικῆς.

Μέσα στήν δεκαετία 1955 - '65 ἡ Μαρία Κάλλας τραγουδάει ὅλους σχεδόν τούς πρώτους ρόλους τῆς ἰταλικῆς ὄπερας. Καί κάτι περισσότερο: δέν τούς τραγουδάει μόνο, ἀλλά καί τούς ἀναδεικνύει δραματικά, ἀφοῦ τήν ἀνεπανάληπτη φωνή της «ντύνει» καί ἕνα ἐξαιρετικό ὑποκριτικό ταλέντο.

Πολλοί εἶπαν ὅτι μέ τήν ὑποκριτική της βοήθησε στήν ἀποκατάσταση τοῦ ρεαλισμοῦ στήν ὄπερα. Καί ὅταν τραγούδησε τόν ρόλο τῆς ἄρρωστης Βιολέττας, στήν «Τραβιάτα» τοῦ Βέρντι, ἡ ἀπόδοσή της ἦταν τόσο ρεαλιστική, ὥστε μεγάλο μέρος τοῦ κοινοῦ φοβήθηκε ὅτι ἦταν ἡ ἴδια πραγματικά ἄρρωστη...

Ἀπό τό 1951, ἡ Μαρία Κάλλας ὑπῆρξε μόνιμο στέλεχος τῆς Σκάλας τοῦ Μιλάνου, ὅπου καί δημιούργησε τούς πιό μεγάλους της ρόλους. Τό «ντεμπούτο» της τό ἀμερικανικό, τό κάνει τρία χρόνια ἀργότερα, τό 1954, ὅταν ἑρμηνεύει τήν «Νόρμα», μιά μουσική στιγμή, πού μένει ἀνεπανάληπτη, καθώς πιά ἡ ὄπερα αὐτή τοῦ Μπελλίνι συνδέεται ἄρρηκτα μέ τό ὄνομα τῆς Ἑλληνίδας σοπράνο. Ἀλλά τό ἀμερικανικό κοινό ἔχει τήν εὐκαιρία, τέσσερα χρόνια ἀργότερα, νά ἀπολαύσει τήν Κάλλας στόν ἄλλο μεγάλο ρόλο τῆς καριέρας της (πού ἀργότερα γύρισε καί ταινία) τήν «Μήδεια»...

ΑΚΡΙΒΩΣ τούς δύο αὐτούς ρόλους τραγουδάει ἡ Κάλλας τό 1960 καί 1961 ἀντίστοιχα στήν Ἑλλάδα, στήν Ἐπίδαυρο, καί τό κατάμεστο ἀρχαῖο θέατρο συγκλονίζεται ἀπό τήν μεγάλη τέχνη. Τόν ἴδιο ἐκεῖνο χρόνο (1961), ἡ «Μήδεια» της γνωρίζει τόν θρίαμβο καί στήν Σκάλα τοῦ Μιλάνου, ἐνῶ τό 1964 τό Παρίσι στήν Ὄπερα τοῦ ὁποίου παρουσιάζεται ἡ «Νόρμα», καί τό Λονδίνο, μέ τήν «Τόσκα» στό «Κόβεντ Γκάρντεν», ὑποκλίνονται μπρός στό μουσικό φαινόμενο. Τήν «Τόσκα» τραγουδάει τόν ἐπόμενο χρόνο πάλι στό Παρίσι καί στή Νέα Ὑόρκη ἡ Κάλλας, γιά νά κερδίσει ξανά τόν ἀνυπόκριτο θαυμασμό.

Εἶναι, οὐσιαστικά, καί ἡ τελευταία της χρονιά στήν σκηνή τῆς ὄπερας. Ἀναβάλλει ἕνα κονσέρτο της, «λόγῳ ὑγείας», ἀλλά δέν ἐπιστρέφει στήν σκηνή, παρά μόνο ὕστερα ἀπό ἐννιά σχεδόν χρόνια, τόν Δεκέμβριο τοῦ 1973...

Ἐννιά χρόνια σιωπῆς γιά τούς πιστούς τῆς Ντίβας εἶναι πολλά. Καί μόνο «παρηγοριά» ἡ φωνή της στούς δίσκους, καθώς εἶχε «γυρίσει» 19 ὁλόκληρες ὄπερες καί 10 ἄλμπουμ μέ ἐπιλογές ἀπό διάφορα ἔργα.

Ἐννιά χρόνια σιωπῆς καί συχνῆς μοναξιᾶς, καθώς πλάι στήν Κάλλας δέν βρίσκεται πιά ὁ Μενεγκίνι. Ὁ γάμος τους ἔχει διαλυθεῖ οὐσιαστικά ἀπό τό 1959, ὅταν ἡ Μαρία Κάλλας συνάντησε τόν Ἀριστοτέλη Ὠνάση καί «δέθηκε» μαζί του, ἀλλά τό διαζύγιο τους βγαίνει δώδεκα χρόνια ἀργότερα. Ὁ δεσμός τῆς καλλιτέχνιδας μέ τόν μεγαλοεφοπλιστή κρατάει χρόνια καί ἀκόμη μετά τήν διάλυσή του, (ὅταν ὁ Ὠνάσης παντρεύτηκε τήν χήρα Κέννεντυ), παραμένουν φίλοι.

Στίς 8 Δεκεμβρίου τοῦ 1973 ἡ Μαρία Κάλλας ἐπιστρέφει ξανά, ἀλλά γιά τελευταία φορά, στή σκηνή. Τραγουδάει ἕνα ρεπερτόριο ἀπό ἄριες στήν ὄπερα τοῦ Παρισιοῦ. Ἀνακαλεῖται ἀπό τό κοινό πάνω ἀπό δέκα φορές, οἱ κραυγές «Βίβα Μαρία» δονοῦν τήν μεγάλη αἴθουσα καί οἱ ἀνθοδέσμες πέφτουν βροχή στήν σκηνή.

Ἦταν τό κύκνειο ἆσμα. Ἡ Μαρία Κάλλας ἐπιστρέφει στήν μοναξιά καί τήν σιωπή...

Καί χθές τό πρωί, αἰσθάνθηκε ἕνα ὀξύ πόνο στό στῆθος. Ἡ ντίβα ἔπεσε στό πάτωμα καλῶντας βοήθεια. Δέν πρόλαβαν νά τήν μεταφέρουν οὔτε μέχρι τό κρεβάτι της... Ἦταν αὐτό τό τέλος.

Τό τέλος μιᾶς μεγάλης τραγουδίστριας, τό τέλος μιᾶς μεγάλης ἐποχῆς τῆς ὄπερας.

ΜΑΚΑΡΙ ΝΑ ΠΕΘΑΙΝΑ ΕΓΩ

Συντετριμμένη ἦταν χθές τό βράδυ ἡ μητέρα τῆς διάσημης τραγουδίστριας κ. Εὐ. Καλογεροπούλου, σέ σημεῖο, ὅπως εἶναι εὔλογο, νά μήν εἶναι σέ θέση νά κάνει μιά δήλωση. Τό μόνο πού κατάφερε νά πεῖ ἦταν ἡ φράση:

«Μακάρι νά πέθαινα ἐγώ καί νά ζοῦσε ἐκείνη».

Ἡ ἀδελφή τῆς Μαρίας Κάλλας, Τζάκυ, εἶπε σέ τηλεφωνική ἐπικοινωνία, ὅτι τόσο αὐτή ὅσο καί ἡ μητέρα της γνώριζαν ὅτι ἡ Μαρία ὑπέφερε ἀπό τήν καρδιά της. Πρόσθεσε ἐπίσης ὅτι θά φύγει σήμερα γιά τό Παρίσι, γιά νά παραστεῖ στήν κηδεία.

★ Ὁ πρόεδρος τοῦ ΕΟΤ καθηγητής κ. Δασκαλάκης, δήλωσε, ἐξ ἄλλου, χθές γιά τό θάνατο τῆς Κάλλας:

«Μέ πάγωμα ψυχῆς μαθαίνουμε τήν τραγική ἀπώλεια. Στό στερέωμα τῆς παγκόσμιας μουσικῆς ἔσβησε ἕνα μεγάλο ἀστέρι καί ἡ ἑλληνική μουσική παρουσία στόν κόσμο χάνει τήν πιό ζωντανή ἐκπροσώπησή της.

»Ἡ Μαρία Κάλλας ἦταν ἕνα ἀπό τά ἀνεπανάληπτα φαινόμενα στήν ἱστορία τῆς τέχνης. Συνδύαζε μιά ὑπέροχη, μοναδική φυσική φωνή, μιά βαθειά καλλιέργεια καί μιά ἔμφυτη πειστική ἠθοποιΐα χαρίσματα πού δίκαια τήν ἀνέβασαν στή θέση τῆς πρώτης κυρίας τῆς μουσικῆς, στό πιό ἀνεπτυγμένο μουσικό κοινό, στήν Εὐρώπη καί στήν Ἀμερική.

Δέν εἶναι ὑπερβολή νά λεχθεῖ ὅτι ἡ συμβολή τῆς Μαρίας Κάλλας στήν τέχνη συνίσταται στό ξαναζωντάνεμα τοῦ λυρικοῦ θεάτρου τῆς ἐποχῆς μας, καί στό θαῦμα τῆς ἀνάστασης τῆς κλασσικῆς ὄπερας πού πολλοί τήν πίστευαν πεθαμένη.

Ὅποιος εἶχε τήν εὐτυχία ν' ἀκούσει τήν ἄρια τῆς Κάστι - ντίβα τῆς «Νόρμας» στό θέατρο τῆς Ἐπιδαύρου δέν θά ξεχάσει ποτέ τό συναίσθημα τοῦ ἁγίου πού μπορεῖ νά νοιώσουν ἀκόμα καί οἱ πιό ἀσήμαντοι θεατές.

Μιά προσωπικότητα πού τήν κυριαρχοῦσε ἡ σιδερένια θέληση γιά δημιουργία, ἡ ἀκατάβλητη ἀπόφαση γιά νέες κατακτήσεις δέν θάταν ἴσως δυνατό νά βλέπει τόν ἑαυτό της νά ἐπιζεῖ σήμερα τοῦ μεγάλου της καλλιτεχνικοῦ χθές καί ἡ μοῖρα πού μᾶς τήν στέρησε ἴσως νά ἄκουσε τήν κρυφή ἀνέκφραστη προσευχή της».

Ἡ εἴδηση τοῦ θανάτου τῆς Μαρίας Κάλλας, ἔκανε βαθειά ἐντύπωση καί στούς καλλιτεχνικούς κύκλους τῆς ὄπερας, σ' ὅλο τόν κόσμο.

Ἔτσι, στή Νέα Ὑόρκη, ὁ σέρ Ρούντολφ Μπίνγκς πού ἦταν γενικός διευθυντής τῆς μητροπολιτικῆς ὄπερας, ἀπό τό 1958 - 1972, δήλωσε: «Εἶχα τό προνόμιο νά τήν φέρω στή Μετροπόλιταν καί εἶμαι ὑπερήφανος γι' αὐτό. Ἦταν δύσκολη καλλιτέχνις, ὅπως εἶναι πολλές. Ἦταν, ὅμως, μία ἀπό τίς μέγιστες τῆς ἐποχῆς της. Δέν θά ξαναδοῦμε ὅμοια μ' αὐτήν».

Καί στή Βαρκελώνη, ἡ διάσημη ὑψίφωνος Βικτώρια Ντέ Λός Ἄντζελες ξέσπασε σέ λυγμούς μόλις ἔμαθε τό θάνατο τῆς Κάλλας. «Δέν μπορεῖ νά εἶναι ἀλήθεια, ὤ ὄχι, ὄχι», εἶπε μέ λυγμούς. «Κάτι πολύ σημαντικό ἔφυγε γιά τόν κόσμο τῆς μουσικῆς γιά τήν τέχνη. Παρ' ὅλα ὅσα εἶπαν γι' αὐτήν» δήλωσε ἡ Ἱσπανικῆς καταγωγῆς τραγουδίστρια, κλαίγοντας ἀπαρηγόρητα. «Δέν μπορῶ νά μιλήσω. Κλαίω... Δέν ξέρω τί νά πῶ».

Ἡ Μαρία Κάλλας στό ρόλο τῆς Μήδειας στήν ὁμώνυμη ταινία

Ταινίες Ἄλτμαν στό Διεθνές Φεστιβάλ τῆς Θεσσαλονίκης

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 16 Σεπτεμβρίου. Τοῦ ἀνταποκριτή μας.

ΑΞΙΟΛΟΓΕΣ ταινίες μεγάλου καί μικροῦ μήκους πρόκειται νά προβληθοῦν στή διάρκεια τοῦ 6ου Διεθνοῦς Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης ἀπό 21 - 25 Σεπτεμβρίου.

Ἀνάμεσα σ' αὐτές εἶναι δύο ταινίες τοῦ Ρόμπερτ Ἄλτμαν: «Οἱ τρεῖς γυναῖκες» (τή σκηνοθέτησε ὁ ἴδιος καί διακρίθηκε ἰδιαίτερα στό Φεστιβάλ τῶν Καννῶν) καί «Καλῶς ἤλθατε στό Λός Ἄντζελες» (εἶναι παραγωγή τοῦ Ἄλτμαν, πού τή σκηνοθέτησε ὁ Ἄλαν Ρούντολφ καί παρουσιάζεται γιά πρώτη φορά στήν Εὐρώπη).

Ἐπίσης θά προβληθοῦν: ἡ ταινία τοῦ Ζάν - Ζάκ Ἀννοῦ «Μαῦρο καί ἄσπρο σέ χρῶμα» πού τιμήθηκε φέτος μέ βραβεῖο Ὄσκαρ ξένης παραγωγῆς (Ἀκτῆς Ἐλεφαντοστοῦ).

Ἡ ταινία τοῦ διάσημου Οὔγγρου σκηνοθέτη Μίκλος Γιάντσο «Ἰδιωτικά βίτσια καί δημόσιες ἀρετές», «Τά παιδιά τῆς ντουλάπας» τοῦ Μπενουά Ζακό (Γαλλία), «Ἡ μιά τραγουδᾶ ἡ ἄλλη ὄχι», τῆς Ἀνιές Βαρντά (Γαλλία), «Τό Χόλλυγουντ σέ δίκη» τοῦ Ντέιβιντ Χέλπερν (ΗΠΑ) πού ἀναφέρεται στό μακαρθισμό στό χῶρο τοῦ Χόλλυγουντ καί στό κλίμα πού ἐπικράτησε ἐκείνη τήν ἐποχή, «Ὁ γιατρός Πούλντε κόβει παπαροῦνες» τοῦ Μπέρτ Χάανστρα (Ὁλλανδία) πού θεωρεῖται ἕνας ἀπό τούς μεγαλύτερους ντοκυμανταιρίστες τοῦ κόσμου — καί πολλές ταινίες μικροῦ μήκους.

ΣΤΟ μεταξύ ἡ «Κινηματογραφική Ἕνωσις Βορείου Ἑλλάδος» σέ ἀνακοίνωσή της ἀναφέρει ὅτι παρακολουθεῖ μέ ἀγωνία τήν διαμάχη μεταξύ ΔΕΘ (Φεστιβάλ Κινηματογράφου) καί καλλιτεχνικῶν σωματείων, γιά τήν διενέργεια τοῦ Φεστιβάλ Κινηματογράφου. Καί ὅτι: «Ἡ Διοίκηση τῆς ΚΕΒΕ κράτησε μιά στάση ἀναμονῆς γιά δύο λόγους, πρῶτον γιατί ἔλπιζε μέχρι τήν τελευταία στιγμή ὅτι θά βρισκόταν μιά λύση ἀποδεκτή καί ἀπό τά δύο μέρη καί δεύτερον διότι δέν εἶχε καμμιά πρόθεση νά πάρει μέρος σ' αὐτή τήν διαμάχη, διότι χρόνια τώρα ἀπό τήν ἔναρξη τῆς διενέργειας τοῦ Φεστιβάλ οἱ ἁρμόδιοι ἐνεργοῦσαν κατά τρόπο ἀπαράδεκτο, ἀγνοῶντας τελείως τό μοναδικό σωματεῖο τῆς Βορείου Ἑλλάδος. Ἔχουμε δηλαδή Φεστιβάλ Κινηματογράφου στήν Θεσσαλονίκη, καλοῦμε μέλη ἐπιτροπῶν ἀπό τήν Ἀθήνα καί ἀπό τήν Θεσσαλονίκη οὐδείς, ἔστω καί γιά μιά συμβουλή (ἄν ὄχι καί συμμετοχή) καλεῖται.

ΚΑΛΟΥΜΕ τήν Συντονιστική Ἐπιτροπή τῶν ἐνδιαφερομένων σωματείων (ΠΟΘΑ, ΕΣΕΚΤ, ΕΤΕΚΤ, ΣΕΠ, ΠΕΚΚ, ΣΠΚΤ) καί ἀπό τήν ἄλλη πλευρά τήν Διοίκηση τῆς ΔΕΘ νά κάνουν ἀμοιβαῖες ὑποχωρήσεις (ἄλλωστε τά θέματα τῆς διαμάχης εἶναι ὅλως ἀσήμαντα) ὥστε νά μή θιγεῖ ὁ θεσμός καί νά γίνει τό Φεστιβάλ ἀπαραιτήτως.

Ἀλλά πρέπει ἀμέσως νά ἀρχίσει ἡ ἐπεξεργασία ἑνός νέου Κανονισμοῦ πού νά ἱκανοποιεῖ ὅλους τούς ἐνδιαφερομένους. Καί τότε (ἄν βέβαια πιστεύουν οἱ ὀργανωταί ὅτι ἔμεινε λίγο μυαλό καί στήν Θεσσαλονίκη) νά κληθοῦν καί Βορειοελλαδίτες κινηματογραφισταί νά δώσουν τήν ταπεινή τους γνώμη.

Πάντως τονίζουμε γιά μιά ἀκόμη φορά ὅτι δέν θά ἐπιτρέψουμε νά θιγεῖ ὁ θεσμός τοῦ Φεστιβάλ».

Κάθε μέρα καλημέρα μέ... ΤΟ ΒΗΜΑ

«ΤΟ ΒΗΜΑ» ἔχει τήν πληρέστερη ἐνημέρωση γιά τά Ἑλληνικά καί παγκόσμια γεγονότα.

Οἱ ἀναγνῶστες του εἶναι οἱ καλύτερα πληροφορημένοι σ' ὅλους τούς τομεῖς τῆς πολιτικῆς, οἰκονομικῆς καί πολιτιστικῆς ζωῆς τοῦ τόπου.

Γίνετε καί σεῖς ἕνας ὑπεύθυνα πληροφορημένος ἀναγνώστης, ἕνας πρωϊνός παραλήπτης τοῦ «Βήματος».

ΞΕΚΙΝΗΣΤΕ ΥΠΕΥΘΥΝΑ ΤΗ ΜΕΡΑ ΣΑΣ ΜΕ «ΤΟ ΒΗΜΑ»

πού σᾶς δίνει τήν ἐγκυρότερη ἐνημέρωση σέ κάθε γεγονός στήν Ἑλλάδα καί στόν κόσμο καί σᾶς βοηθᾶ νά ξεκινήσετε μία ὑπεύθυνη μέρα, μέ σωστή κρίση, μέ σωστές ἀποφάσεις, μέ σωστές ἀπόψεις.

Τηλεφωνεῖστε σήμερα στά τηλ. 3236-383 — 3232-966

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΕΡΤ — ΚΑΝΑΛΙ 11

2.00 Κάθε Μεσημέρι (Α΄ μέρος) ● 2.30 Εἰδήσεις ● 2.45 Κάθε Μεσημέρι (Β΄ μέρος) ● 3.30 Ποδόσφαιρο ● 4.20 Ἀθλητισμός γιά ὅλους ● 4.50 Ντοκυμανταίρ ● 5.45 Αὔριο εἶναι Κυριακή ● 6.15 Γιά τόν ἀγρότη ● 6.45 Ἕνας γιατρός μεταξύ μας ● 7.00 Εἰδήσεις ● 8.00 Συνεταιράκια ● 8.30 Ἐν Ἀθήναις ● 9.00 Καρίμπε ● 10.30 Ἀπόψε μαζί μας ● 11.30 Πρόσκληση στό στούντιο ● 12.00 Εἰδήσεις ● 00.15 Πρόσκληση στό στούντιο (συνέχεια).

ΥΕΝΕΔ — ΚΑΝΑΛΙ 5

1.30 Λούσυ ● 2.00 Εἰδήσεις ● 2.15 Λούση (συνέχεια) ● 2.45 Κινούμενα σχέδια ● 3.15 Ἀθλητικό ἀπόγευμα ● 5.15 Ντοκυμανταίρ ● 5.45 Τό Εὐαγγέλιο τῆς Κυριακῆς ● 6.00 Εἰδήσεις ● 6.15 Μαριονέτες ● 7.00 Ἀπό τό περιβόλι τοῦ λαοῦ μας ● 7.30 Κοντά στόν ἐργαζόμενο ● 7.45 Ἐκλεκτές ἱστορίες ● 8.15 Πρόσωπα καί πράγματα ● 8.45 Τό ταξίδι ● 9.30 Εἰδήσεις ● 10.00 Ἑλληνική ταινία: «Ἡ μοίρα τοῦ ἀθώου» ● 12.00 Εἰδήσεις ● 00.15 Ἀπό τόν παπποῦ στόν ἐγγονό.

ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

ΕΘΝΙΚΟ: Εἰδήσεις: 6, 7, 10, 13, 14.30, 18, 21.30, 1 ● 6.15 Εὐχάριστο πρωινό ● 7.15 Μουσική ● 7.45 Δισκόραμα ● 9.30 Ὄμορφες γωνιές τῆς Πατρίδας μας ● 9.45 Χόπ - χόπ ● 10.05 Κλασσική μουσική ● 11.00 Μουσική ● 12.00 Γιά τή Γυναίκα ● 12.20 Μουσική ● 12.30 Μουσικοί θησαυροί τοῦ λαοῦ μας ● 13.05 Ἡ Μουσική καί ὁ κόσμος της ● 15.15 Μαθήματα γερμανικῆς ● 16.00 Σόουλ Κλάμπ ● 17.00 Παιδική βιβλιοθήκη ● 17.20 Ἀνθολογία ἑλληνικῆς μουσικῆς ● 18.05 Μνῆμες καί Ἱστορία 18.35 Στούντιο καί Κουΐντα ● 19.00 Τό θέατρο στό μικρόφωνο ● 19.30 Ἐκκλησιαστικοί ὕμνοι ● 19.45 Ὁ Ἀπόστολος τῆς Κυριακῆς ● 20.30 Δισκογραφία ● 22.00 Μουσική ● 23.00 Ραδιοφωνική ντισκοτέκ.

Υ.ΕΝ.Ε.Δ.: Εἰδήσεις: 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 1 ● 6.05 Χαρούμενο ξεκίνημα ● 7.20 Εὐχάριστο πρωινό ● 9.05 Μουσική ● 9.15 Παιδική ἐκπομπή ● 10.05 Λαϊκά τραγούδια ● 11.05 Γιά τή Γυναίκα ● 11.20 Τραγούδια ● 12.05 Ἐλαφρά μουσική ● 12.30 Τραγούδια τῆς Κύπρου ● 15.30 Μουσική ● 16.15 Δημοτικά τραγούδια ● 16.45 Λαϊκές ἐπιτυχίες ● 17.05 Κάτι γιά ὅλους ● 18.15 Τό Εὐαγγέλιο τῆς Κυριακῆς ● 18.40 Νησιώτικοι σκοποί ● 19.45 Μουσική ● 19.50 Ἀθλητισμός ● 20.05 Παλιές ἐπιτυχίες ● 20.30 Μουσική ● 21.30 Τζάζ ● 22.10 Πεντάγραμμο ● 22.40 Λογοτεχνία ● 23.10 Κινηματογραφική μουσική ● 0.05 Μουσική χωρίς σύνορα.

ΔΕΥΤΕΡΟ: 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 1 ● 10.00 Δισκοθήκη ● 11.05 Γιά τή Γυναίκα ● 12.05 Ἀναδρομή στό παρελθόν ● 13.05 Ὁ κόσμος τῶν σπόρ ● 13.30 Γαλλικά τραγούδια ● 14.05 Στό ρυθμό τῆς ἐποχῆς ● 15.05 Ὅ,τι σπάνια ἀκούγεται ● 15.30 Δισκοθήκη ● 16.30 Λατινική Ἀμερική ● 19.55 Μουσική ● 20.05 Χθές, σήμερα, αὔριο ● 21.05 Παιχνίδια μέ τούς δίσκους ● 22.05 Μουσικό κολλάζ ● 23.05 Ἀργά τό βράδυ ● 1.00 - 6.00 Νυχτερινή ἐκπομπή.

ΤΡΙΤΟ: 18.00 Χορευτική μουσική ● 18.50 Ὁ Βλ. Ἀσκενάζυ παίζει Σοῦμαν ● 19.59 Συμφωνική συναυλία ● 21.37 Τό συγκρότημα «Μέλος» τοῦ Λονδίνου ● 22.20 Συμφωνικά ποιήματα τοῦ Ρεσπίγκ ● 23.10 ΤΖ. Μπρήμ - ρεσιτάλ κιθάρας ● 23.55 Κάρλ Ὄρφ: Καρμίνα Μπουράνα.

Μή χάσετε τή «Ραδιοτηλεόραση»!

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ — ΚΡΙΤΙΚΗ

Κι' ΑΛΛΗ φορά ἔτυχε νά ἀσχοληθοῦμε μέ τό ἑβδομαδιαῖο καί πολυδιαφημισμένο συμπλήρωμα τῆς τηλεοπτικῆς μας εὐδαιμονίας, τήν «Ραδιοτηλεόραση». Ὄχι μόνο ἐξ αἰτίας τῆς παλιᾶς της μορφῆς, πρίν ἀπό τήν «ἀναμόρφωσή» της, ὅσο καί πολύ ἀργότερα, ὅταν προκάλεσε τόσο θόρυβο, μέ τίς διάφορες ἱστορίες γύρω ἀπό τήν ἀνάθεση τοῦ τυπώματός της.

Τό περιοδικό αὐτό, τελικά, φαίνεται πώς εἶναι ἀνεξάντλητο. Διττά. Τόσο δηλαδή στήν πλευρά, ἀπό τήν ὁποία ἀπηχεῖ κατά φωτογραφικό τρόπο, τή νοοτροπία καί τήν πνευματική

Τοῦ ΚΩΣΤΑ ΠΑΡΛΑ

στάθμη τῶν διοικούντων στήν Ἁγία Παρασκευή, ὅσο καί ἀπό τήν ἄποψη τῶν πολλῶν καί ποικίλων μαργαριταριῶν, πού βρίθουν στίς σελίδες της.

★ ΕΙΝΑΙ ἄχρηστο νά σταθεῖ κανείς στήν πλήρη ἔλλειψη σοβαρότητος πού τήν χαρακτηρίζει, σάν ὕλη. Κι' ὅταν λέμε σοβαρότητας, δέν ἐννοοῦμε ἀνίας, ὅπως πολύ συχνά μεταφράζουν στά ἐπιχειρήματά τους οἱ ἐπικρινόμενοι. Καί εἶναι ἄχρηστο, γιατί καμμιά μεταβολή δέν εἶναι δυνατόν νά περιμένει κανείς — πρός τό καλύτερο βέβαια — ἀπό ὑπεύθυνους πού ἐ π ι λ έ γ ο υ ν ὕλη, ἁρμόζουσα στό πιό φτηνό κα ικακόγουστο περιοδικό μαζικῆς κυκλοφορίας, στίς γενικότερες γραμμές της.

★ ΑΛΛΟ ὅμως φτηνό καί κακόγουστο, κι' ἄλλο πρόχειρο, καί «γραμμένο στό γόνατο», ὅπως λέμε. Παραδείγματα:

★ Στήν παρουσίαση ἑνός καινούργιου προγράμματος, ἡ γράφουσα καταλήγει μέ τήν κορώνα: «... Δέν ἔχουμε παρά νά περιμένουμε τό βροχερό φθινόπωρο γιά νά μᾶς μαζέψει δίπλα στήν τηλεόραση». Θά ἦταν καλό νά προσέθετε καί μερικές ὁδηγίες γιά τ ό π ῶ ς μπορεῖ κανείς νά βλέπει, ὅταν εἶναι «μαζεμένος»(;) δ ί π λ α στόν δέκτη του.

★ ΣΤΟ ἴδιο τεῦχος διαβάζουμε πώς «... ἡ Λαίδη Σάϋμπιλ εἶναι ἕνα δράμα μέ ὑπερφυσική ὑπόθεση» (κατ' ἀρχήν ἡ λαίδη εἶναι Σύμπιλ καί ἡ ὑπόθεση μπορεῖ νά κ ι ν ε ῖ τ α ι στά ὅρια τοῦ φανταστικοῦ ἤ τοῦ ὑπερφυσικοῦ), ἐνῶ πιό κάτω πληροφορούμαστε ὅτι ἡ «Ἑλένη Θεοφίλου εἶναι μιά ἄνετη(!) ἠθοποιός» χωρίς νά διευκρινίζεται πιό κάτω ἄν ἡ καλλιτεχνίδα ἔχει φιλοδοξίες καρέκλας, πολυθρόνας ἤ αἴθουσας...

Καί συνεχίζουμε:

★ ΚΑΠΟΙΑ «ἠθοποιός», μᾶς λέει ἡ «Ραδιοτηλεόραση», κερδίζει σέ δημοτικότητα «μέ τόν ἀέρα τῆς γοητείας» πού διαθέτει, μιά ἄλλη «καλλιτέχνις» θέλει νά γίνει «σόου γούμν» (προφανῶς «σόου γούμαν») ἐνῶ κάποιος συνθέτης ἐξακολουθεῖ νά εἶναι «μ ε λ λ ω δ ι κ ό ς».

★ ΕΧΕΙ ὅμως καί καλύτερες ἐπιδόσεις σέ ὀρθογραφική προχειρότητα τό περιοδικό μας: Γιά μ ί α τυπογραφική ἀβλεψία γίνεται ἐπανόρθωση, ἡ ὁποία καταλήγει: «... Ζ η τ ο ῦ μ α ι σ υ γ ν ώ μ η».

Ἡ ἀπολαυστικότερη ὅμως γκάφα ἦταν στό προηγούμενο τεῦχος στή σελίδα 67. Κάτω ἀπό μιά τεράστια φωτογραφία τῆς Ἔλλα Φιτζέραλντ διαβάσαμε: «Ὁ Ἔλλα Φιτζέραλντ. Ὁ δημοφιλής καλλιτέχνης της Πόπ. Θά ἀκουσθεῖ σέ ν ο σ τ α λ γ ι κ ά τραγούδια τ ο υ...» τήν τάδε ὥρα καί μέρα...

Βέβαια παραμένει μυστήριο πώς, κάτω ἀπό μιά τόσο μεγάλη φωτογραφία, ἡ διάσημη τραγουδίστρια φάνηκε σάν ἀρσενικοῦ γένους. Ἀλλά ἄς τ' ἀφήσουμε αὐτό.

Πῶς ἔγινε «καλλιτέχνης τῆς π ό π» δέν καταλαβαίνουμε, ἀφοῦ ἡ δυστυχής μόνο τζάζ καί νέγρικα μπλούζ τραγουδοῦσε καί ἡ πόπ ὅταν αὐτή μεσουρανοῦσε, μόνο στό μυαλό ἑνός προφήτη θά μποροῦσε νά βρεθεῖ. Ὅσον ἀφορᾶ τά «νοσταλγικά» τραγούδια... οὐδέν σχόλιον.

Καί κλείνουμε μέ μιά πρόταση: Στίς ἀπειράριθμες διαφημίσεις γιά τήν «Ραδιοτηλεόραση» — πού ἐμεῖς πληρώνουμε βέβαια — ἄς προστεθεῖ καί μιά ἀκόμα φράση: «Ἡ Ραδιοτηλεόραση... σᾶς διασκεδάζει»...

Ἀνασκαφή στίς Βρύσες Κυδωνίας τῶν Χανίων

Συνεχίζεται αὐτές τίς ἡμέρες ἡ ἀρχαιολογική ἀνασκαφή στίς Βρύσες Κυδωνίας Χανίων γιά 2η χρονιά, πού εἶχε ἀρχίσει τό 1974, ὑπό τή διεύθυνση τοῦ ἐντεταλμένου ὑφηγητοῦ τῆς Ἀρχαιολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἀντωνίου Ζώη.

Τή χρηματοδότηση τῶν ἀνασκαφῶν ἔχει ἀναλάβει ὁ ὀδοντίατρος Γρηγόρης Παπαδογιωργάκης.

Ἔχουν ἀποκαλυφθεῖ ἕως σήμερα πλούσια εὑρήματα: Μινωϊκό κτίριο, ἀπόθεσις ἑνός ἱεροῦ κλασσικῶν χρόνων, τμήματα Κυκλωπείων Τειχῶν, ἐπίσης ἔχουν βρεθεῖ ἄφθονα εἰδώλια γυναικείων θεοτήτων, ἀμφορεῖς, ὑδριοφόροι, ὁμοιώματα ζώων μεγάλων διαστάσεων κλπ. κλπ.

Ἡ ἀνασκαφή θά συνεχισθεῖ γιά μερικά ἀκόμη χρόνια σάν ἐκπαιδευτική ἀνασκαφή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

ΑΝΩΤΑΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Ἡ Ἀνωτάτη Βιομηχανική Σχολή Πειραιῶς διακηρύττει ὅτι: Τήν 20ήν Ὀκτωβρίου 1977, ἡμέραν Πέμπτην καί ὥραν 10.00 θά διενεργηθῇ ἐν τό ἐν Πειραιεῖ (Καραολή - Δημητρίου 40) κτίριον τῆς Σχολῆς (αἴθουσα συνεδριάσεων) δημόσιος μειοδοτικός διαγωνισμός διά τήν προμήθειαν καί τοποθέτησιν μακετῶν, προϋπολογιζομένης δαπάνης 300.000 δραχμῶν, συμφώνως πρός τούς ὅρους τῆς ὑπ' ἀριθ. 772311)Φ. 335)12.9.77 διακηρύξεως.

Πληροφορίαι καί ἀντίγραφα διακηρύξεως παρέχονται εἰς τούς ἐνδιαφερομένους παρά τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Σχολῆς (τηλ. 41 20 751, ἐσωτ. 9), κατά τάς ἐργασίμους ἡμέρας καί ὥρας.

Ἐν Πειραιεῖ τῇ 12 Σεπτεμβρίου 1977

Ὁ Πρύτανις

ΕΛ. Α. ΓΕΩΡΓΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΝΩΤΑΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Ἡ Ἀνωτάτη Βιομηχανική Σχολή Πειραιῶς, διακηρύττει ὅτι: Τήν 19ην Ὀκτωβρίου 1977, ἡμέραν Τετάρτην καί ὥραν 11.00 θά διενεργηθῇ εἰς τό ἐν Πειραιεῖ (Καραολή — Δημητρίου 40) κτίριον τῆς Σχολῆς (αἴθουσα Συνεδριάσεων) δημόσιος μειοδοτικός διαγωνισμός, διά τήν προμήθειαν καί τοποθέτησιν (μεταλλικῶν: ἐνθεμίων εἰς τήν βιβλιοθήκην τῆς Σχολῆς προϋπολογιζομένης δαπάνης 500.000 δραχμῶν, συμφώνως πρός τούς ὅρους τῆς ὑπ' ἀριθ. 772319)Φ. 335)12.9.77 διακηρύξεως.

Πληροφορίαι καί ἀντίγραφα διακηρύξεως παρέχονται εἰς τούς ἐνδιαφερομένους παρά τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Σχολῆς (τηλ. 41.20.751 ἐσωτ. 9) κατά τάς ἐργασίμους ἡμέρας καί ὥρας.

Ἐν Πειραιεῖ τῇ 12 Σεπτεμβρίου 1977.

Ὁ Πρύτανις

ΕΛ. Α. ΓΕΩΡΓΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ἡ Ἀγροτική Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἀνακοινώνει ὅτι στό Πνευματικό Κέντρο τοῦ Δήμου Ἀθηναίων θά γίνει Ἔκθεση τῶν μελετῶν τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ διαγωνισμοῦ Ἀγροτικῆς Κατοικίας, πού εἶχε προκηρύξει ἡ ἴδια.

Ἡ Ἔκθεση θά εἶναι ἀνοιχτή γιά τό κοινό ἀπό τίς 21 ὥς τίς 30 Σεπτεμβρίου 1977 καθημερινά 9 — 13.00 καί 5 — 9 καί τήν Κυριακή 10 — 1 μ.μ.

Ἀθήνα 16.9.1977

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ

Τῶν μετόχων τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ Α.Ε. ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ (ΕΒΚΟ) ΑΒΕΕ», εἰς ἔκτακτον Γενικήν Συνέλευσιν.

Συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 23 τοῦ καταστατικοῦ τῆς Ἑταιρίας, τό Διοικητικόν Συμβούλιον τῆς Ἑταιρίας προσκαλεῖ τούς κ. κ. μετόχους αὐτῆς εἰς Ἔκτακτον Γενικήν Συνέλευσιν συγκροτηθησομένην τήν Πέμπτην 20ήν Ὀκτωβρίου 1977 καί ὥραν 5ην μ.μ. εἰς τά ἐν τῇ Βιομηχανικῇ Περιοχῇ Σίνδου — Θεσσαλονίκης γραφεῖα τῆς Ἑταιρίας πρός λῆψιν ἀποφάσεως ἐπί τῶν κάτωθι θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως:

1. Αὔξησις τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου καί τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ Καταστατικοῦ περί μετοχικοῦ κεφαλαίου.

2. Τροποποίησις τῶν ἄρθρων 9 ἑπ. τοῦ Καταστατικοῦ περί συνθέσεως καί λειτουργίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

3. Διάφοροι ἀνακοινώσεις.

Οἱ δικαιούμενοι καί ἐπιθυμοῦντες νά μετάσχουν τῆς Συνελεύσεως μέτοχοι ὀφείλουν νά συμμορφωθοῦν πρός τάς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ Καταστατικοῦ.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 9ῃ Σεπτεμβρίου 1977.

ΤΟ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ